

RAPPORT
**KOMPLETTERANDE NATUR- OCH
GRODDJURSINVENTERING LÅSSBY**

RAPPORT
2022-10-04

UPPDRAG 324164, Natur och grodinventering Låssby, ram IK18227-12
Titel på rapport: Kompletterande natur- och groddjursinventering Låssby
Status: Rapport
Datum: 2022-10-04

MEDVERKANDE

Beställare: Göteborgs Stad Fastighetskontoret
Kontaktperson: Ida Lundskog

Konsult: Erik Heyman, Tyréns Sverige AB
Uppdragsansvarig: Erik Heyman

REVIDERINGAR

Revideringsdatum: ÅR-MÅN-DAG
Version: X.Y exv. 1.0
Initialer: Namn, Företag

Uppdragsansvarig:

Erik Heyman

Datum: 2022-10-04

SAMMANFATTNING

Tyréns har på uppdrag av Göteborgs Stad i april och maj 2022 utfört en naturvärdesinventering (NVI) samt groddjursinventering av ett område beläget öster om Låssby på centrala Hisingen i Göteborg. Bakgrunden till inventeringen är en planerad exploatering av området. Inventeringen avser att komplettera en tidigare utförd NVI och groddjursinventering i ett intilliggande område som ägs av Skanska. Inventeringsområdet omfattar 5 ha och består främst av betesmarker. En mindre del utgörs av ung skog.

Inventeringarna föregicks av en förstudie av befintlig kunskap om områdets naturvärden. Fältinventeringar utfördes i enlighet med Svensk standard SS 199000:2014 samt Naturvårdsverkets metodik för groddjursinventeringar. Detaljeringsgraden för naturvärdesinventeringen var medel, och den utfördes med tilläggen detaljerad redovisning av naturvårdsarter, biotopskyddsobjekt, naturvärdesklass 4 och fördjupad artinventering av groddjur. Utförande konsult var Erik Heyman och fältbesöken gjordes den 15 april, 29 april, 6 maj samt 12 maj 2022.

Naturvärdesinventeringen visade att det finns påtagliga naturvärden inom området, dessa är främst knutna till betesmarkerna, samt en damm med flera arter av groddjur. Betesmarkerna har till stor del karaktär av naturbetesmark. Totalt avgränsades fyra naturvärdesobjekt, varav två bedömdes som naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde, och två naturvärdesklass 4 – visst naturvärde. I de öppna markerna hittades sju biotopskyddsobjekt, varav två åkerdiken, fyra stenmurar och en damm. Naturvårdsarter påträffades i form av stagg, blodrot, gul fetknopp, kärrbräsma, gulsparv, stare, samt groddjursarterna vanlig groda och mindre vattensalamander.

I slutet av rapporten diskuteras områdets naturvärden i ett landskapsperspektiv samt vilka dispenskrav och skyddsåtgärder som kan bli aktuella vid en exploatering av området.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	5
1.1	UPPDRAG OCH SYFTE.....	5
1.2	BIOLOGISK MÅNGFALD.....	5
1.3	INVENTERINGSOMRÅDET	6
2	METOD OCH GENOMFÖRANDE	8
2.1	NATURVÄRDESINVENTERING.....	8
2.2	GRODDJURSINVENTERING.....	9
2.3	TIDPUNKT FÖR ARBETE OCH UTFÖRANDE PERSONAL.....	9
2.4	INFORMATIONSKÄLLOR OCH REFERENSLITTERATUR.....	9
3	RESULTAT	10
3.1	ALLMÄN BESKRIVNING AV INVENTERINGSOMRÅDET.....	10
3.2	SKYDDAD NATUR OCH ÖVRIG KÄND KUNSKAP OM OMRÅDET	10
3.3	NATURVÄRDESINVENTERINGENS RESULTAT	10
3.4	OBJEKTFÖRTECKNING NATURVÄRDESOBJEKT	13
3.5	OBJEKTFÖRTECKNING BIOTOPSKYDDSOBJEKT	18
3.6	RESULTAT GRODDJURSINVENTERING	25
4	SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER	26
5	REFERENSER.....	27
6	KONTAKTUPPGIFTER.....	27

1 INLEDNING

1.1 UPPDRAG OCH SYFTE

Miljökonsultföretaget Tyréns Sverige AB har på uppdrag av Göteborgs Stad i april och maj 2022 utfört en naturvärdesinventering (NVI) samt groddjursinventering av ett område beläget öster om Låssby på centrala Hisingen i Göteborg. Bakgrunden till inventeringen är en planerad exploatering av området. Inventeringen avser att komplettera en tidigare utförd NVI och groddjursinventering (COWI, 2021) i ett intilliggande område som ägs av Skanska.

Syftet med en naturvärdesinventering är att beskriva och värdera naturmiljöer av betydelse för biologisk mångfald inom ett avgränsat område. Bedömningen av naturvärdet görs utifrån de två bedömningsgrunderna biotop (typ av naturmiljö) och arter. En NVI resulterar i avgränsningar av områden, naturvärdesklassningar, objektbeskrivningar, artlistor med noterade naturvärdsarter och skyddade arter, samt en övergripande rapport. Observera att listan över noterade naturvärdsarter inte är en total lista över förekommande arter i området, för detta krävs en särskild artinventering. En NVI kan utgöra en grund inför konsekvensbedömningar eller inventeringar av andra miljöaspekter än naturmiljö (till exempel friluftsliv, kulturmiljö, geologi, landskapsbild och ekosystemtjänster, men bedömningar av andra miljöaspekter än natur ingår inte i NVI-resultatet.

Den fördjupade artinventeringen av groddjur syftar till att undersöka och beskriva förekomster av groddjur inom området. Groddjursinventeringen utgör underlag för analys av huruvida risk föreligger för förbud enligt artskyddsförordningen.

1.2 BIOLOGISK MÅNGFALD

Med biologisk mångfald avses variationsrikedomen bland levande organismer i olika miljöer; både terrestra och akvatiska system samt de ekologiska komplex i vilka de ingår. Detta innefattar mångfald inom och mellan arter såväl som av ekosystem.

Till följd av bland annat intensifierat jord- och skogsbruk, klimatförändringar och ökad urbanisering har den biologiska mångfalden i Sverige och världen minskat. Arter trycks undan då deras livsmiljöer förändras. Förlusten av arter gör att ekologiska processer påverkas. Det i sin tur ger negativ påverkan på de ekosystemtjänster som vi människor drar nytta av, såsom exempelvis pollinering, vattenreglering och luftrening.

Sverige har skrivit under konventionen om biologisk mångfald där vi förbinder oss att vårda vår biologiska mångfald och nyttja den på ett uthålligt sätt. De svenska miljömålen har tagits fram för att myndigheter, organisationer, företag och enskilda ska veta vad Sveriges miljöarbete ska leda till. Flertalet miljökvalitetsmål berör frågan om biologisk mångfald men framförallt "Ett rikt växt- och djurliv" beskriver det övergripande målet:

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

En naturvärdesinventering kartlägger områden som är av positiv betydelse för den biologiska mångfalden. Naturvärdesinventeringen ska utgöra underlag för

anpassningar och skyddsåtgärder i projektet så att den biologiska mångfalden bevaras eller utvecklas.

1.3 INVENTERINGSOMRÅDET

Inventeringsområdet omfattar 5 ha och består främst av betesmarker. En mindre del utgörs av ung skog. Det är beläget på den centrala delen av Hisingen, väster om gårdsmiljöerna vid Kålsered.

Figur 1. Inventeringsområdet markerat med röd linje.

Figur 2. Översiktskarta med inventeringsområdet markerat med rött, i bildens mitt.

2 METOD OCH GENOMFÖRANDE

2.1 NATURVÄRDESDINVENTERING

Denna rapport beskriver en naturvärdesinventering enligt Svensk standard SS 199000:2014 på fältnivå med detaljeringsgrad medel. Detaljeringsgrad medel innebär att naturvärdesobjekt med en area > 0,1 ha, eller linjeobjekt med en längd av minst 50 meter, beskrivs och ges en naturvärdesklass. Inventeringen utfördes med följande tillägg enligt standarden:

- Detaljerad redovisning av naturvårdsarter
- Naturvärdesklass 4
- Generellt biotopskydd
- Fördjupad artinventering av groddjur

Vid en naturvärdesinventering enligt svensk standard eftersöks biotopkvaliteter och naturvårdsarter som är av positiv betydelse för biologisk mångfald inom respektive naturtyp. Typiska biotopkvaliteter är exempelvis kontinuitet, strukturer, funktioner och element, naturlighet, storlek samt konnektivitet. Som naturvårdsarter räknas bland annat signalarter, rödlistade arter, nyckelarter samt arter skyddade i artskyddsförordningen (2007:845).

Naturvärdesobjekt kan utifrån detta avgränsas samt tilldelas en naturvärdesklass (tabell 1). Ett naturvärdesobjekt utgörs främst av en dominerande naturtyp och kan innefatta flera olika biotoper och element. I fält dokumenteras identifierade objekt med foto. Vid bedömning av naturvärdesobjekt används bedömningsgrunder för respektive naturtyp enligt Teknisk rapport (SIS-TR 199001:2014).

Tabell 1. Naturvärdesklasser.

Naturvärdesklass	Beskrivning
Naturvärdesklass 1 <i>Högsta naturvärde</i>	Miljöer av högsta bevarandevärde med naturliga processer, många värdefulla strukturer och naturvårdsarter. Varje enskilt område är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.
Naturvärdesklass 2 <i>Högt naturvärde</i>	Bevarandevärda miljöer med ett flertal påtagliga biotopkvaliteter och ett påtagligt arvvärde. Varje enskilt område är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
Naturvärdesklass 3 <i>Påtagligt naturvärde</i>	Miljöer med inslag av naturliga processer och strukturer samt av naturvårdsarter. Det är av särskild betydelse att dessa områdens ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.
Naturvärdesklass 4 <i>Visst naturvärde</i> (endast vid tillägg)	Områden som påverkats av negativ mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Det är av betydelse att dessa områdens ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

I begreppet naturvårdsarter ingår rödlistade arter. Rödlistan (ArtDatabanken 2020) ger en bedömning av risken för respektive art att dö ut från Sverige. De arter som finns upptagna i rödlistan har klassats beroende på dess risk att dö ut enligt följande klasser: NT – Nära hotad, VU – Sårbar, EN – Starkt hotad, CR – Akut hotad, RE – Nationellt utdöd. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns som hotade.

Naturvårdsarter omfattar även signalarter och nyckelarter. Signalarter är arter som indikerar på naturområden med höga naturvärden. Många signalarter trivs bara i sällsynta miljöer eller miljöer med lång kontinuitet. Finns flera signalarter på en plats finns ofta förutsättningar för rödlistade arter (vissa signalarter är själva rödlistade). Det finns listor framtagna för signalarter i olika miljöer, till exempel för skogliga arter och för ängs- och betesmarker. Begreppet nyckelart används för arter som har stor betydelse för andra arters överlevnad i ett ekosystem. Exempel på nyckelarter är bäver, säl och varg.

Arter som är fridlysta enligt Artskyddsförordningen ingår också i begreppet naturvårdsarter. Enligt artskyddsförordningen är alla fåglar, grod- och kräldjur och ytterligare cirka 300 djurarter, växter, svampar och lavar fridlysta. Det innebär att man inte får döda, skada, fånga eller störa dem. Man får inte heller skada eller förstöra vissa av arternas fortplantningsområden eller viloplatser. När det gäller fåglar bör speciell uppmärksamhet ges de arter som är skyddade i bilaga 1 och som är markerade med B, rödlistade fågelarter samt fågelarter som minskat med 50 % eller mer under perioden 1975 – 2005 enligt uppgifter från Svensk Häckfågeltaxering. Dessa urvalskriterier har använts i detta projekt.

2.2 GRODDJUR SINVENTERING

Groddjur i områdets våtmarker inventerades i enlighet med Naturvårdsverkets metodik (Hallengren, 2010). Denna metodik täcker in större vattensalamander och åkergroda, men även vanliga groddjur som vanlig groda, padda och mindre vattensalamander. Tidpunkten på året var idealisk för att undersöka eventuell förekomst av äggsamlingar, larver och vuxna individer i områdets vattensamlingar. Längs öppna vattenspeglar gjordes regelbundna stopp för att spana efter rom, larver eller vuxna groddjursindivider. En nattinventering av groddjur genomfördes med särskild inriktning på större vattensalamander. Vid nattinventeringen användes en stark strålkastare för att spana efter nattaktiva groddjur.

2.3 TIDPUNKT FÖR ARBETE OCH UTFÖRANDE PERSONAL

Fältinventeringar utfördes av Erik Heyman (Fil Mag Biologi, Fil Dr Tillämpad Miljövetenskap) den 15 april, 29 april, 6 maj samt 12 maj 2022. Erik Heyman är anställd som naturmiljöspecialist på Tyréns Sverige AB i Göteborg. Han har mer än 15 års erfarenhet av biologiskt fältarbete, inklusive naturvärdesinventeringar enligt SS 199000:2014, fördjupade artinventeringar och arbete med tillståndsprövningar och artskydd.

2.4 INFORMATIONSKÄLLOR OCH REFERENSLITTERATUR

I arbetet med förstudien och inför fältarbetet har följande underlag studerats:

- Länsstyrelsens digitala informationskarta
- Artportalen
- Skogsstyrelsens GIS-databas "Skogens pärlor"

Utöver standardens förslag på benämning av biotoper har även "Vegetationstyper i Norden" (Tema Nord, 1998) och "Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker" (Naturvårdsverket, 2000) använts.

3 RESULTAT

3.1 ALLMÄN BESKRIVNING AV INVENTERINGSOMRÅDET

Inventeringsområdet omfattar 5 ha och består främst av betesmarker som betas av hästar. I den norra delen finns ett område som inte betas och utgörs av relativt ung skog.

3.2 SKYDDAD NATUR OCH ÖVRIG KÄND KUNSKAP OM OMRÅDET

Förstudien av kända naturvärden visade att området inte omfattas av något områdesskydd, i form av naturreservat, biotopskyddsområde eller liknande. Det närmaste skyddade området utgörs av naturreservatet och Natura 2000-området Nordre älvs estuarium, beläget 3,5 km västerut.

Sökningen i observationsdatabasen Artportalen gällande samtliga artfynd de senaste 30 åren gav resultatet att inga fynd fanns registrerade inom området.

Sökningar i Länsstyrelsens Informationskarta, som även innefattar GIS-lager från Jordbruksverket och Skogsstyrelsen, visar inte på något som indikerar förhöjda naturvärden i det aktuella området eller i dess närområde. Det finns ingen information om skyddsvärda träd, nyckelbiotoper, ängs- och betesmarksobjekt, eller annan dokumentation om förhöjda naturvärden i området.

3.3 NATURVÄRDESINVENTERINGENS RESULTAT

Naturvärdesinventeringen visade att det finns påtagliga naturvärden inom området, dessa är främst knutna till betesmarkerna, samt en intilliggande damm med flera arter av groddjur. Huvuddelen av betesmarkerna har karaktär av naturbetesmark med relativt rikliga förekomster av arter som Jordbruksverket klassar som positiva signalarter för naturbetesmarker (Jordbruksverket, 2017). Delar av betesmarkerna utgörs av gammal åkermark som har visst naturvärde, men alltför stor näringspåverkan för att hysa betesgynnade växtarter. Totalt avgränsades fyra naturvärdesobjekt, varav två bedömdes som naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde, och två naturvärdesklass 4 – visst naturvärde. Naturvärdesobjekten beskrivs mer utförligt i objektförteckningen nedan och visas i figur 3.

I de öppna markerna hittades sju biotopskyddsobjekt, det vill säga småbiotoper som har skydd enligt miljöbalken 7 kap 11 §. Småbiotoperna utgjordes av två åkerdiken, fyra stenmurar och en damm. Dessa beskrivs i objektförteckningen över biotopskyddsobjekt nedan och visas i figur 4.

Naturvårdsarter som påträffades beskrivs i tabell 1 och figur 5.

Fyndplats	Art	Kommentar	Naturvård
NV_04	Vanlig groda	Äggsamling och en vuxen individ	Fridlyst 6§
NV_04	Mindre vattensalamander	Tre individer	Fridlyst 6§
NV_01	Blodrot	Spridda förekomster	Signalart TUVA
NV_01	Gulsparv	Sång	Rödlistad NT
NV_03	Stare	Födösökande	Rödlistad VU
NV_01	Gul fetknopp	På hållmarker	Signalart TUVA
NV_01	Kärrbräsma	På fuktig mark	Signalart TUVA
NV_01	Stagg	Dominerande art i delar av betesmarken	Signalart TUVA

Tabell 1. Naturvårdsarter som observerades vid NVI:n. Se även figur 5.

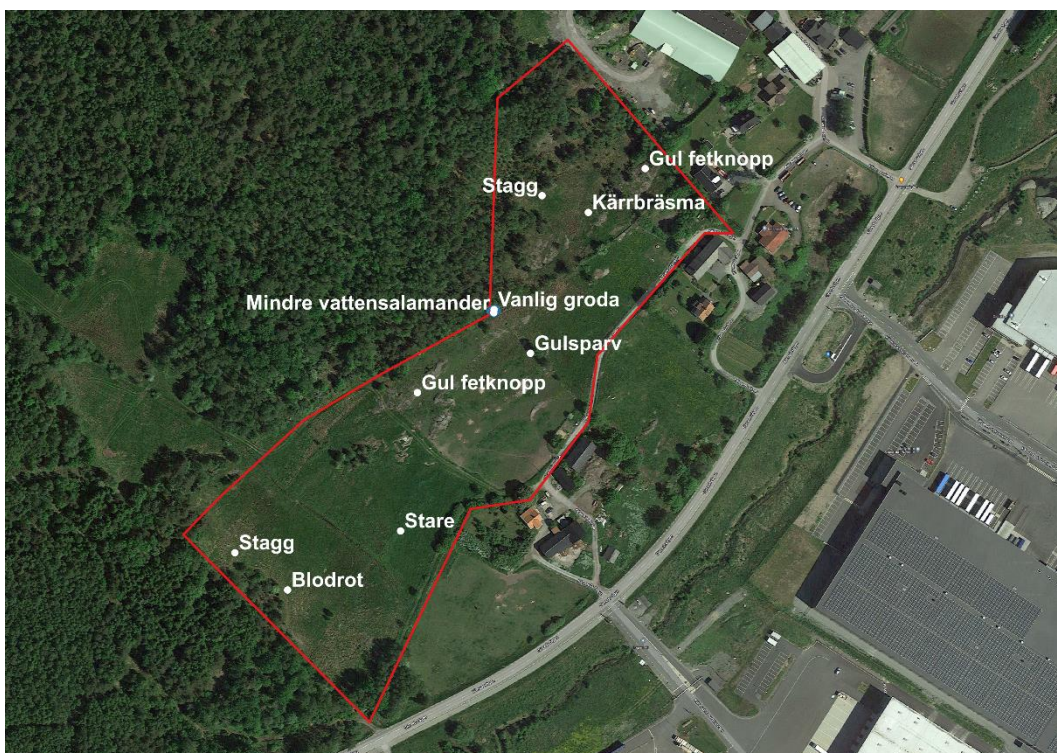

Figur 3. Naturvärdesobjekt. Orange visar klass 3 och gult visar klass 4. NV_04 är en liten damm i hörnet på NV_01.

Figur 4. Biotopskyddsobjekt. Vitt streck visar stenmur, blått streck dike och damm

Figur 5. Artfynd av naturvårdsarter. Punkterna med stagg motsvarar stora bestånd utspridda över tiotals kvadratmetrar runt punkten. Punkterna med blodrot och kärrbräsma motsvarar spridda bestånd runt punkten.

3.4 OBJEKT FÖRTECKNING NATURVÄRDESOBJEKT

Naturvärdesobjekt NV_01

Naturtyp: Äng och betesmark

Biotop/er: Äng

Area: 3,6 hektar

Beskrivning: Naturvärdesobjektet utgörs av en betesmark som inte är näringspåverkad och bitvis har karaktär av naturbetesmark. Marken är småkuperad med inslag av hållmarker. Mindre delar är trädklädd med främst glasbjörk, vårtbjörk, sötkörbär och tall. Buskar som förekommer är en, nyponros, björnbär, hagtorn, rönn och ung björk. Fältskiktet domineras av smalbladiga gräs, exempelvis fårsvingel, stagg, krustätel och vårbrodd. Det förekommer positiva signalarter för naturbetesmark i form av stagg, blodrot, kärrbräsma och gul fetknopp. Flera stenmurar finns längs ytterkanterna och i den södra delen finns en damm med groddjur (NV_04).

Naturvärdsarter: Stagg, blodrot, gul fetknopp, kärrbräsma (signalarter TUV A), gulspurv (rödlistad NT)

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Objektet bedöms innehålla visst biotopvärde, då det är aktiv betesmark med inslag av småbiotoper som stenmurar och hållmarker. Det bedöms också hysa visst artvärde med förekomster av positiva signalarter.

Figur 6. Bilden tagen i den norra delen av objektet

Naturvärdesobjekt NV_02**Naturtyp:** Äng och betesmark**Biotop/er:** Äng**Area:** 0,4 hektar

Beskrivning: Naturvärdesobjektet utgörs av en betesmark som till stor del är näringspåverkad och utgörs av före detta åkermark. Buskar som förekommer är en, nyponros, rönn och ung björk. Fältskiktet domineras av bredbladiga gräs som kärrgröe och ängskavle. Veketåg, älgört och brännässla förekommer, dessa är negativa signalarter för betesmarker då de indikerar näringspåverkad mark. Flera stenmurar finns längs ytterkanterna.

Naturvärdsarter: -

Naturvärdesklass med motivering: Klass 4 – visst naturvärde. Objektet bedöms inneha visst biotopvärde, då det är aktiv betesmark med inslag av småbiotoper som stenmurar och hållmarker. Artvärdet bedömdes som lågt.

Figur 7. Bilden tagen i den östra delen av objektet

Naturvärdesobjekt NV_03**Naturtyp:** Äng och betesmark**Biotop/er:** Äng**Area:** 0,5 hektar

Beskrivning: Naturvärdesobjektet utgörs av en betesmark som till stor del är näringspåverkad och utgörs av före detta åkermark. Liknande naturvärde och vegetation som NV_02. Buskar som förekommer är en, nyponros, rönn och ung björk. Fältskiktet domineras av bredbladiga gräs som kärrgröe och ängskavle. Veketåg, älgört och brännässla förekommer, dessa är negativa signalarter för betesmarker då de indikerar näringspåverkad mark.

Naturvårdsarter: Stare (rödlistad VU)

Naturvärdesklass med motivering: Klass 4 – visst naturvärde. Objektet bedöms inneha visst biotopvärde, då det utgörs av aktiv betesmark. Artvärdet bedömdes som lågt.

Figur 8. Bilden tagen i den östra delen av objektet

Naturvärdesobjekt NV_04**Naturtyp:** Småvatten**Biotop/er:** Damm**Area:** 35 m²

Beskrivning: Naturvärdesobjektet utgörs av en liten damm i kanten av inventeringsområdet. I och runt dammen växer näringsgynnad vegetation som bredkaveldun, bladvass och vecketåg. Vattnet är klart och det förekommer rikligt med vattenväxter. Vid håvningar påträffades stort antal trollsländelarver. En individ av mindre vattensalamander (hane i lekdräkt) samt en äggsamling av vanlig groda observerades den 29 april. Vid nattinventeringen observerades tre individer av mindre vattensalamander och en vanlig groda.

Naturvårdsarter: Vanlig groda (fridlyst 6§), mindre vattensalamander (fridlyst 6§)

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Objektet bedöms inneha visst biotopvärde, då det är en värdefull småbiotop i kulturlandskapet. Det bedöms också hysa visst artvärde med förekomst av två arter av groddjur och rikligt med insektslarver.

Figur 9. Dammen fotograferad vid fältbesök 2022-04-15

Figur 10. Äggsamling av vanlig groda 2022-04-29

3.5 OBJEKT FÖRTECKNING BIOTOPSKYDDSOBJEKT

Biotopskyddsobjekt BS_01

Biotop: Åkerdike

Längd: 105 meter

Beskrivning: Åkerdike med bredd mellan 0,5-1 meter.

Figur 11. Bilden tagen åt sydost

Biotopskyddsobjekt BS_02**Biotop:** Åkerdike**Längd:** 60 meter**Beskrivning:** Nygrävt åkerdike med bredd mellan 0,5-1 meter.

Figur 12. Bilden tagen åt nordost

Biotopskyddsobjekt BS_03**Biotop:** Stenmur**Längd:** 70 meter**Beskrivning:** Stenmur längs kanten på inventeringsområdet. Knappt en meter hög och ganska övervuxen.

Figur 13. Bilden tagen söderut

Biotopskyddsobjekt BS_04**Biotop:** Stenmur**Längd:** 265 meter**Beskrivning:** Lång stenmur som mestadels går i kanten mellan skog och betesmark. Varierande höjd 0,5-1 meter, bitvis övervuxen.

Figur 14. Bilden tagen åt sydväst

Biotopskyddsobjekt BS_05**Biotop:** Stenmur**Längd:** 280 meter**Beskrivning:** Stenmur i betesmark. Runt 1 meter hög och 0,5 meter bred. Mestadels i gott skick, bitvis övervuxen.

Figur 15. Bilden tagen västerut

Biotopskyddsobjekt BS_06**Biotop:** Stenmur**Längd:** 30 meter**Beskrivning:** Stenmur i betesmark. Runt 1 meter hög och 0,5 meter bred. Mestadels i gott skick, bitvis övervuxen.

Figur 16. Bilden tagen österut

Biotopskyddsobjekt BS_07

Biotop: Småvatten i jordbrukslandskap

Area: 35 m²

Beskrivning: Damm i kanten av inventeringsområdet. I och runt dammen växer näringsgynnad vegetation som bredkaveldun och veketåg. Vanlig groda och mindre vattensalamander observerades. Även klassad som naturvärdesobjekt klass 3 (påtagligt naturvärde) och beskriven i objektskatalogen över naturvärdesobjekt (se ovan).

Figur 17. Bilden tagen västerut

3.6 RESULTAT GRODDJURSINVENTERING

I inventeringsområdet finns en damm (naturvärdesobjekt NV_04) i kanten mellan betesmark och skog. Det var den enda lämpliga groddjurslokalen som hittades i området. Inventeringar i dammen genomfördes dagtid 15 april och 29 april. Nattinventeringen genomfördes den 6 maj. Vid det första besöket 15 april observerades inga groddjur. Den 29 april observerades en individ av mindre vattensalamander (hane i lekdräkt) samt en äggsamling av vanlig groda. Vid nattinventeringen den 6 maj observerades tre individer av mindre vattensalamander och en vanlig groda.

4 SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

Det inventerade området har påtagliga naturvärden. Dessa är främst knutna till naturbetesmarker med stort inslag av skyddade småbiotoper, samt en liten damm med två arter av fridlysta groddjur. Betesmarker med naturbeteskvaliteter är en hotad naturtyp på både regional och nationell nivå. Denna naturtyp var förr betydligt vanligare, men är minskande på grund av förändrad markanvändning där tidigare betesmarker växer igen till skog eller exploateras. På historiska kartor kan man se att det tidigare fanns stora arealer med naturbetesmark på den här delen av Hisingen. Dessa områden har idag till stor del ersatts av skog, när betet har upphört, eller exploaterats som industrimark eller bostäder. Betesmarker med magra markförhållanden hyser ofta ovanliga arter av kärllväxter. Dessa arter är inte konkurrenskraftiga på näringsrik mark som före detta åkermark. Naturbetesmarker har ofta en småskalig variation, med hållmarker, stenmurar och småvatten, vilket skapar goda förutsättningar för bland annat fåglar, insekter och groddjur.

Småbiotoperna, i form av stenmurar, diken och en damm, har skydd enligt miljöbalken 7 kap 11§. Om dessa påverkas kommer det krävas dispens från Länsstyrelsen. En biotopskyddsdispens är vanligen förknippad med krav på kompensationsåtgärder, exempelvis att bygga upp motsvarande längd stenmur som den som försvinner.

Mindre vattensalamander och vanlig groda har skydd enligt Artskyddsförordningen 6§. Skyddet innebär att det är förbjudet att döda eller skada individer av arterna. Detta innebär att åtgärder som påverkar dammen inte är tillåtna under den tid på året då de vuxna individerna eller deras ägg och larver finns i dammen. Om exploateringen tar dammen i anspråk får det inte ske under vår och försommar då det kan finnas individer av groddjur i dammen. Artskyddsfrågan avseende groddjur kommer behöva samråd med Länsstyrelsen. Skyddsåtgärder, som att skapa alternativa damm/dammar i närområdet, vore värdefullt om dammen tas i anspråk. Utifrån det som framkommit vid denna inventering, samt den inventering som genomfördes av det närliggande området 2021, saknas alternativa dammar för groddjur i närområdet.

Rödlistade fåglar som observerades var födosökande starar (VU), samt sjungande gulsparv (NT). Gulsparven häckar troligen inom inventeringsområdet, men troligen inte stare, eftersom lämpliga boträd saknas. Om området exploateras bedöms gulsparv kunna hitta alternativa häckningsplatser i närområdet. Gulsparv är inte särskilt kräsen med sitt val av habitat, utan kan häcka i de flesta öppna marker (Artdatabanken, 2022). Inga särskilda behov av skyddsåtgärder bedöms vara nödvändiga utifrån fågelförekomsterna.

Vid 2021 års inventeringar i det närliggande området (COWI, 2021) påträffades rödlistade fågelarter i form av svartvit flugsnappare (NT), gulsparv (NT), grönsångare (NT), stare (VU) och entita (NT). Samtliga dessa arter har stora nationella och regionala populationer, och deras bevarandestatus bedöms inte påverkas vid en eventuell exploatering av området. Fågelarterna bedöms kunna hitta alternativa habitat i närområdet, särskilt norr om det aktuella området där det finns gott om lämpliga miljöer i det halvöppna landskapet.

Inventeringarna genomfördes i april och början av maj, vilket är lämplig tid på året för naturvärdesinventering enligt Svensk standard. Vid denna tid på året finns ändå en viss risk att missa kärllväxter som ännu inte vuxit upp. Detta får tas med som en osäkerhet i naturvärdesbedömningen.

5 REFERENSER

ArtDatabanken 2020, Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala

ArtDatabanken 2022, uttag fynd 2022-04-10 samt artfakta om rödlistade arter.

COWI, 2021. Naturvärdesinventering och fördjupade artinventeringar Låssby. COWI AB på uppdrag av Skanska Fastigheter Göteborg AB.

Hallengren, A, 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda däggdjur, samt grod- och kräldjur. Naturvårdsverket Dnr 310-5279-05 N S .

Jordbruksverket, 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen. Metodik för inventering från och med 2016. Rapport 2017:9.

Naturvårdsverket, 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker : kriterier för naturvärdering, skydd och skötsel. Naturvårdsverket Rapport 0282-7298 ; 5081

Regeringskansliet, 2020. Artskyddsförordning (2007:845).
http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845

Svensk Standard 2014, SS 199000:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning och Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000

Tema Nord, 1998. Vegetationstyper i Norden.

6 KONTAKTUPPGIFTER

Erik Heyman
Biolog, specialist naturmiljö på Tyréns Sverige AB i Göteborg
erik.heyman@tyrens.se
070-297 14 50